

Sygn. akt I C 854/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 września 2019r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anita Wolska

Protokolant: Tomasz Zacharewicz

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2019r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. W.**

przeciwko **M. C. (1), T. C. (1), H. K. (1)**

o nakazanie

I. oddala powództwo.

II. nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 1.411,06 zł (jeden tysiąc czterysta jedenaście złotych sześć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanej H. K. (1) kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 854/16

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 2 września 2016r. powódka J. W. wniosła o :

- nakazanie pozwanym współwłaścicielom nieruchomości nr 10 przy ulicy (...) w S. M. C. (1) i T. C. (1), usunięcie przez wycięcie, dwóch drzew rosnących na tej nieruchomości, tj. drzewa ozdobnego- klonu o wysokości ca 4-5 metrów, rosnącego w odległości ca 1 metra od granicy z nieruchomością powódki oraz drzewa owocowego - orzecha włoskiego o wysokości 8-10 metrów, rosnącego w odległości 2-3 metrów od granicy, albowiem oba drzewa zacieniają w całości i zaśmiecają opadającymi liśćmi, część działki od strony południowej, którą stanowi nieruchomość nr 86 przy ulicy (...) w S., uniemożliwiając tym samym jakąkolwiek roślinność wysadzonych na tej części działki - warzyw i owoców i zaśmiecając ten teren,

- nakazanie właścicielce nieruchomości nr 84 przy ulicy (...) w S. H. K. (1) usunięcie, przez wycięcie drzewa ozdobnego - iglaka, o wysokości ca 8-10 metrów, rosnącego zbyt blisko od granicy tej nieruchomości z nieruchomością powódki, albowiem drzewo to zacienia w całości część działki od strony południowej, którą stanowi nieruchomość nr 86 przy

ulicy (...) w S., uniemożliwiając wegetację wysadzonych na tej części działki - warzyw i owoców. Nadto wniosła także o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest właścicielką nieruchomości przy ulicy (...) w S., a obie nieruchomości pozwanych graniczą bezpośrednio z jej nieruchomością. Dodała, że na podstawie aktu notarialnego, ustanowiona została służebność na rzecz jej matki, 87-letniej A. P. (1), która od 2008r. zajmuje się dbaniem o utrzymanie nieruchomości w należytym stanie, dokonuje nasadzeń warzyw i owoców na jej części. Powódka wyjaśniła, że na nieruchomości stanowiącej współwłasność pozwanego małżeństwa C., wysadzone są dwa drzewa w bezpośredniej bliskości granicy z należącą do niej nieruchomością i oba zacieniają całą część działki przeznaczoną na warzywa i owoce, uniemożliwiając tym samym wegetację roślin i krzewów, nadto opadające liście klonu, zaśmiecają tą część działki, a jej oczyszczanie przekracza możliwości fizyczne schorowanej 87 - letniej użytkowniczki, która w rezultacie musi zlecać wykonywanie tych prac odpłatnie innym osobom. Powódka wskazała, że rozmowy przeprowadzone przez jej matkę z pozwanym T. C. (1) nie przyniosły rezultatu. Podcinanie zaś okresowo gałęzi drzew, nie daje żadnego rezultatu. W tej sytuacji zwróciła się ona pismem z dnia 25 lipca 2016r. do pozwanych – małżonków C. o wycięcie tych drzew, wskazując, iż naruszone zostały normy wysadzeni drzew, które obowiązują na terenach ogrodów działkowych albowiem nie ma przepisów dotyczących takich norm na terenach zabudowanych nieruchomości miejskich. Pismem z tej samej daty powódka zwróciła się także do pozwanej H. K. (1) o ugodowe załatwienie sprawy w następstwie dobrowolnego wycięcia drzewa. Pozwani nie udzielili żadnej odpowiedzi. Nadto powódka podjęła działania w celu uzyskania pomocy od Straży Miejskiej oraz Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony (...) Urzędu Miasta w S., lecz takiej pomocy nie uzyskała. Powódka jednocześnie wskazała, iż z uwagi na brak regulacji prawnej można jedynie posiłkowo opierać się na przepisach obowiązujących w tym zakresie na terenach działkowych t.j. Regulaminie Rodzinnego O. Działkowego, stanowiącym załącznik do uchwały (...) nr (...) z dnia 21.02.2014r. Zgodnie z zapisami w § 70 ust.3 i §71 ust.3 Regulaminu ROD istniejący stan usytuowania drzew na nieruchomościach pozwanych jest sprzeczny z tymi przepisami. Analogiczne zasady obowiązywały w poprzednim stanie prawnym.

Pozwana H. K. (1) w odpowiedzi na pozew z dnia 30 listopada 2016r. (k. 46-62) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że jest właścicielką nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) (nr KW (...)), która graniczy bezpośrednio z nieruchomością powódki i są one od siebie oddzielone betonowym murem, porośnięty od strony jej posesji bluszczem zimnozielonym. Dodała, że strony są sąsiadami od 58 lat, a każda z nieruchomości spełnia wyłącznie funkcje mieszkaniowe. Wskazała, że na końcu jej działki został posadzony przed 30 - stoma laty przez jej ojca świerk pospolity i wówczas drzewo było zasadzone zgodnie z obowiązującym w tamtym czasie zwyczajem miejscowym, zalecającym umiejscowienie od granicy sąsiada drzewa w odległości przekraczającej 1 m i dodała, że pomimo upływu tylu lat żadna z jego gałęzi nie przechodzi na teren działki powódki. Pozwana dodała, że od przeszło 25 lat centrum życiowym powódki są Niemcy, gdzie założyła rodzinę, wychowuje dzieci oraz pracuje, a w nieruchomości przy ul. (...) w S. przebywa przez kilkanaście dni w roku, sporadycznie i okazjonalnie, głównie gdy przyjeżdża odwiedzić zamieszkałą tam swoją matkę. Dodała, że świerk nie stanowi zwartej i zbitej ściany uniemożliwiającej jakiegokolwiek przenikanie przezeń promieni słonecznych na grunt sąsiadujący, bowiem nie jest on rozłożysty, a wręcz przeciwnie posiada prosty, symetryczny i wąskostożkowy pokrój, który wraz z upływem czasu ulega naturalnemu przeredzeniu, co wzmaga przepływ światła. Pozwana wskazała, że przedmiotowy świerk pełni znaczącą rolę na jej działce w postaci naturalnej bariery przeciwdziałającej rozrostowi się gałęzi orzecha włoskiego, który poprzez swoją obecność w tym miejscu skutkuje zahamowaniem wzrostu samego świerku, a poza tym zacinienie chroni glebę powódki przed wysuszeniem i nadmierną ekspozycją roślin na słońce, zapobiegając przegrzaniu tkanek i ewentualnym poparzeniom. Dodała, że jej nieruchomość a przy tym obecność drzew stały się azylem dla różnych dzikich zwierząt, a w szczególności ptaków. Podniosła także, iż odwołanie się do Regulaminu ROD nie jest uzasadnione albowiem prym we wszelkich regulacjach stosunków prawnych i sąsiedzkich mają przepisy prawa powszechnego, do których należą m.in. przepisy Kodeksu cywilnego t.j. art. 144 k.c. w zw. z art. 222 § 2 k.c. Wskazany zaś regulamin utracił swoją moc obowiązującą w dniu 01 października 2015r., a przede wszystkim dotyczy on jedynie osób przebywających na obszarze rodzinnych ogrodów działkowych. Zaś w piśmie Urzędu Miasta S. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony (...) z dnia 14

września 2015r. jednoznacznie wskazano, iż nie podważa on wewnętrznych ustaleń i przepisów obowiązujących na terenach działkowych, jednakże nie mogą one mieć zastosowania na pozostałych terenach. Nadto przytoczyła wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1972r. w sprawie III CRN 126/72. Pozwana zaznaczyła, że jak to wynika z aktu notarialnego w zakresie ustanowienia służebności, A. P. (2) – P. jest upoważniona jedynie do korzystania z całego domu mieszkalnego opisanego w § 1 tego aktu notarialnego i nie ma tam mowy o możliwości korzystania z ogrodu warzywno – owocowego. Podkreśliła, że powódka w kwestii braku odpowiedniego nasłonecznienia wpływającego na uprawy warzyw i owoców nie przedstawiła żadnego dowodu świadczącego, że cień rzucany przez świerk na jej część działki uniemożliwił odpowiedni wzrost upraw oraz nie udowodniła faktu występowania cienia na swojej działce oraz jego wielkości, a także wysokości poniesionych strat w uprawach, to jeszcze nie wykazała istnienia związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy rzucany cieniem a uniemożliwieniem z tego powodu wzrostowi warzyw i owoców.

Pozwani M. C. (1) i T. C. (1) pismem z dnia 5 grudnia 2016r. złożyli odpowiedź na pozew (k. 95-97), w której zakwestionowali zawarte w nim twierdzenia, wskazując, że żądanie jest nieuprawnione i nieuzasadnione. Pozwani wnieśli o odstąpienie od roszczenia, w innym przypadku zażądali od powódki rekompensaty za poniesione straty w kwocie równej opłacie za wycięcie drzew, zgodnej z taryfą ustaloną w przepisach odrębnych (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie opłat za usunięcie drzew i krzewów Dz.U. RP poz. 1354) tj. 2.596,43 zł za wycięcie klonu jesionolistnego, 12.508,93 zł za wycięcie orzecha włoskiego wraz z kosztami usunięcia drzew wynoszącymi 3500 zł, co razem stanowi kwotę 18.605,36 zł oraz wycięcia drzew owocowych rosnących na jej działce w odległości mniejszej niż 3 m od granicy ich działki. Pozwani wskazali, że drzewa będące przedmiotem sporu to klon jesionolistny drzewo ozdobne oraz orzech włoski posadzone w odległości kolejno ok. 1,20 m oraz ok. 3,20 m i podkreślili, że twierdzenie, że oba drzewa w całości zacieniają działkę i uniemożliwiają jakąkolwiek roślinność wysadzonych na działce sąsiedniej warzyw i owoców jest całkowicie nieprawdziwe i nie zostało przez powódkę w żaden sposób udowodnione. Zaznaczyli, że opadanie liści następuje po okresie wegetacyjnym, w listopadzie, a liście klonu i orzecha nadają się do kompostowania i nie mogą być uważane jedynie za „śmieci”, a nadto przeważająca większość opadłych liści znajduje się na ich działce i jest przez nich uprzątnięta. Podniesiono, iż to A. P. (1) narusza ich mir domowy, w wyniku jej działań doszło do zniszczenia ich drewnianego ogrodzenia, które nie nadawało się do ponownego ustawienia, samowolnie podcinała gałęzie klonu na głębokość ok. 1 m. rosnące nad ich nieruchomością, poza granicą jej działki, oszpecając i uszkadzając drzewo. W zakresie przywołanego w pozwie Regulaminu ROD podniesiono taką samą argumentację co współpозwana H. K. (1). Jednocześnie zapewnili, iż ze swej strony tak jak dotychczas będą pielęgnować drzewa rosnące na ich działce i ograniczać ich rozrost, by nie powodowały uciążliwości dla sąsiednich posesji.

W piśmie z dnia 30 maja 2017 r. (k. 128 -129) powódka zaprzeczyła wszystkim wprost nieprzyznanym twierdzeniom pozwanej H. K. (1) i wskazała, że oddziaływanie pozwanej na nieruchomość powódki, ma charakter negatywnej immisji pośredniej i tym samym jest ono dopuszczalne jedynie w granicach miernika obiektywnego, jakim jest „przeciętna miara” i tylko i wyłącznie Sąd jest uprawniony do dokonania oceny, czy pozwana zakłóca powódce korzystanie z nieruchomości w sposób nadmierny i tym samym, że przekracza granice uprawnień właścicielskich. Nadto przywołano wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 27 lipca 2015r. w sprawie I C 52/14 w kwestii pomocniczego stosowania zapisów zawartych w Regulaminie ROD. W piśmie z dnia 04 sierpnia 2017r. (k. 131–132) powódka odnosząc się do stanowiska pozwanych małżonków C. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko także to wyrażone już w piśmie z dnia 30 maja 2017r. w zakresie stosunków sąsiedzkich w związku z regulacją z art. 144 k.c.

Na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2019 r. pełnomocnik powódki wnosił jak dotychczas oraz sprecyzował, iż wnosi o zasądzenie od pozwanych solidarnie kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie wskazał, iż nie ma wątpliwości, że w niniejszej sprawie są dwa stany faktyczne. Pierwszy wynikający z opinii biegłego który jest stanem wirtualnym i nieznanym odzwierciedlenia w rzeczywistym stanie sprawy i jest drugi stan, który oparty jest na orzecznictwie sądowym, doktrynie w zakresie art. 140 i 144 k.c. oraz ustaleń, których dokonano w części przez biegłego i poza wywodami biegłego. Nadto w szerokim zakresie odniósł się do wydanych w sprawie opinii biegłego. Pełnomocnik pozwanej H. K. (1) wnosił jak dotychczas oraz złożył wniosek o zwrot kosztów procesu z tytułu jego dojazdów na

rozprawy i oględziny w łącznej kwocie 655 zł. Dotychczasowe stanowisko w sprawie podtrzymali także pozostali pozwani.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka J. W. jest właścicielką nieruchomości, położonej przy ul. (...) w S., stanowiącej działkę nr (...) o obszarze 0,0450 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym, dla której tut. Sąd X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Przedmiotowa nieruchomość bezpośrednio sąsiaduje z nieruchomością, położoną przy ul. (...) w S., stanowiącą działkę nr (...), zabudowaną budynkiem mieszkalnym, będącą we współwłasności małżonków M. C. (1) i T. C. (1), dla której tut. Sąd X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz z nieruchomością, położoną przy ul. (...), stanowiącą działkę nr (...) o powierzchni 0,0450 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym, będącą własnością H. K. (1), dla której tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą nr (...). J. W. w drodze aktu notarialnego, zatytułowanego „ustanowienie służebności” w dniu 29 lipca 2008r. Rep. A nr 3447/2008 ustanowiła na rzecz matki A. P. (1) służebność korzystania z całego domu mieszkalnego położonego przy ul. (...). O. 86 w S..

Niesporne a nadto dowód:

- wydruk z przeglądarki internetowej ksiąg wieczystych nr KW (...) k.10-15,

- wydruk z przeglądarki internetowej ksiąg wieczystych nr (...) k. 64-70,

- akt notarialny z 29.07.2001r. Rep. A nr 3447/2008 k. 16-16v,

- wydruk mapy plnu zagospodarowania k.71,

- mapy satelitarne k. 75-77, k. 98,

- zeznania świadka A. P. (1) k. 142-145.

W dniu 25 lipca 2016r. pełnomocnik powódki skierował pismo do pozwanych małżonków C. z wnioskiem o polubowne załatwienie sprawy związanej z istniejącym stanem zadrzewienia ich działki w zakresie dwóch wysokich drzew: klonu oraz orzecha włoskiego. Wskazano w nim, iż oba drzewa zostały wysadzone w bliskiej, nie odpowiadającej normom – odległości od sąsiedniej działki J. W., a mając na uwadze ich kilkumetrową wysokość, skutkuje to całkowitym zacienieniem części działki warzywnej i uniemożliwia wegetację zasadzonych na niej warzyw i owoców. Nadto liście opadające z tych drzew zaśmiecają jej działkę, a użytkująca nieruchomość 87-letnia A. P. (1) (jej matka) nie jest w stanie ciągle ich sprzątać. Zaś podjęte działania, polegające na podcinaniu gałęzi nie przyniosły żadnych efektów. Wezwano ich do usunięcia obu drzew i zapewnienia dobrosąsiedzkich stosunków albowiem w przypadku braku ugody J. W. wystąpi na drogę postępowania sądowego.

W dniu 31 sierpnia 2016r. pełnomocnik powódki skierował pismo do pozwanej H. K. (1) z wnioskiem o polubowne załatwienie sprawy związanej z istniejącym stanem zadrzewienia działki w zakresie wysokiego i rozłożystego drzewa. Wskazano, iż drzewo zostało wysadzone w bliskiej, nie odpowiadającej normom – odległości od sąsiedniej działki J. W., a mając na uwadze jego kilkumetrową wysokość skutkuje to całkowitym zacienieniem części działki warzywnej i uniemożliwia wegetację zasadzonych na niej warzyw i owoców. Wezwano ją do usunięcia drzewa i zapewnienia dobrosąsiedzkich stosunków albowiem w przypadku braku ugody J. W. wystąpi na drogę postępowania sądowego. Pozwani nie zastosowali się do skierowanych wezwań powódki.

W 2015r. interwencje w sprawie drzew rosnących na posesji małżonków C. podjęła A. P. (1) kierując pismo do Straży Miejskiej (z dnia 02 czerwca 2015r.) oraz Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony (...) Urzędu Miasta w S. (z dnia 28 lipca 2015r.) Ten drugi podmiot w piśmie z dnia 14 września 2015r. udzielił informacji, iż obowiązujące przepisy ustawy o ochronie przyrody oraz inne akty prawne, w oparciu, o które pracuje Wydział Gospodarki Komunalnej

i Ochrony (...) nie regulują odległości sadzenia drzew i krzewów od granicy działek oraz nie dają możliwości wydania właścicielowi posesji nakazu usunięcia drzewa lub krzewu. Wydział zaś nie podważa wewnętrznych ustaleń i przepisów obowiązujących na terenach działkowych, jednak nie mogą one mieć zastosowania na pozostałych terenach. Jednocześnie poinformowano, iż rozstrzygnięcie sprawy może nastąpić w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego.

Dowód:

- pismo z 25.07.2016r. k.17,

- pismo z 31.08.2016r. k.18,

- pismo z 02.06.2015r. wraz z potwierdzeniem nadania k.19,

- pismo z 28.07.2015r. k.20,

- pismo z 14.09.2015r. k.21.

W nieruchomości powódki zamieszkuje jej matka A. P. (1), która obecnie liczy 92 lata. Ona również zajmuje się przydomowym ogrodem warzywno-owocowym, który uprawia ponownie od ok. 2007r., bo wcześniej za namową córki J. W. posadziła tam trawę i taki stan użytkowania był również przez okres ok. 10 lat. Przed tym zaś okresem był tam ogród warzywny od 1946r., gdy ona tam zamieszkała. W ostatnich latach sadziła tam różne warzywa np. buraki, marchew, pomidory, ale plony były „małe”, ale sadziła także krzewy owocowe takie jak maliny oraz truskawki z tym samym skutkiem. Natomiast powódka nie mieszka w swojej nieruchomości, zamieszkuje na stałe z rodziną w Niemczech w B.. Przyjeżdża raz w roku na dłużej w czasie urlopu. Częściej dwa razy w miesiącu na weekend lub gdy jest taka potrzeba na prośbę swojej matki. Powódka nie zajmuje się ogrodem, chyba, że przyjeżdża to wówczas pomaga w tych pracach swojej matce. Ona także zajmuje się grabieniem liści opadłych z sąsiednich drzew, rosnących na posesji pozwanych małżonków C.. Z uwagi na swój wiek i stan zdrowia, który się pogorszył jest to ponad jej siły.

A. P. (1) rozmawiała z mężem H. J. K. na temat usunięcia drzewa (wysokiego igłaka) z jego posesji, bo zacienia jej ogródek i uniemożliwia wegetację roślin, wspominała o słabym plonie buraków.

W dniu 8 listopada 2017r. przeprowadzono sądowe oględziny posesji przy ul. (...) ale także sąsiadujących posesji przy Generała O. 84 i ul. (...). Ustalono, że w części nieruchomości powódki (przy ul. (...)) usytuowanej za budynkiem mieszkalnym znajduje się część ogrodowa, na której posadzono krzewy oraz drzewo owocowe. W części ogrodu widać częściowo rosnącą trawę oraz na wysokości okna rosnące truskawki. Na sąsiedniej nieruchomości należącej do pozwanych M. C. (1) i M. C. (2) znajduje się klon oraz orzech włoski. Gałęzie znajdujące się w koronie klonu przechodzą nad ogród powódki. Gałęzie orzecha włoskiego usytuowanego w narożniku na posesji państwa C., którego gałęzie w niewielkim stopniu wykraczają poza granice sąsiadujących nieruchomości, natomiast całe drzewo jest pochylone w kierunku części ogrodowej należącej do powódki. Na posesji powódki widoczne były liście z opadłych drzew na całej części ogrodowej. Nadto na długości 7,20 m i szerokości 3,40 m widoczne były obcięte krzewy.

Na posesji pozwanej H. K. (1) znajduje się drzewo iglaste (świerk pospolity) przy granicy z nieruchomością powódki. Zostało posadzone ponad 50 lat temu przez jej ojca J. M., a ona jest właścicielką od lat 80 – tych. A. P. (1) wielokrotnie w rozmowie z nią narzekała na to, iż rosnące drzewa na posesji sąsiadów małżonków C. przechodzą gałęziami na jej działkę, ale także na jej i zwracała się o wspólną interwencję w tej sprawie. Gdy ona nie zgodziła się na to następnie zaczęła domagać się wycięcia drzewa iglastego rosnącego na jej działce i mówiła, iż „ pójdzcie z tym do sądu”. Mówiła także, iż nie tylko gałęzie przechodzą na jej działkę ale i korzenie z tych drzew i że na jej działce są opadające liście.

W dniu oględzin biegłego t.j. 09 maja 2018r. stwierdzono, iż na posesji powódki znajdują się: brzoskwinia (w pobliżu wschodniego ogrodzenia posesji), wiśnia (w pobliżu wschodniego ogrodzenia posesji), wiśnia(w pobliżu pd ogrodzenia posesji), śliwka węgierka (w środkowej partii ogródka), brzoskwinia (w środkowej partii ogródka),kiwi

(nasadzenie próbne), szpaler 4 krzewów porzeczki czarnej (wzdłuż pd granicy przy posesji O.) oraz winorośl rozpięta na pd ścianie budynku.

Dowód:

- **ogłędziny z dnia 8.11.2017 r. k. 153-156,**

- **pisemna opinia biegłego A. K. z dnia 21.05.2018r. k. 187-214,**

- **zeznania świadka A. P. (1) k. 142-145,**

- **zeznania świadka J. K. k. 145-146,**

- **zeznania pozwanej H. K. (1) k. 161-163.**

Pozwani małżonkowie C. w przypadku dwóch drzew t.j. klonu jesionolistnego odm. (...) oraz orzecha włoskiego jak i ojciec pozwanej H. K. (1) w przypadku świerku pospolitego dokonujący nasadzeń na przedmiotowych posesjach posiadali stosowny zakres wiedzy i zachowali tzw. podstawowe odległości nasadzeń drzew od granicy sąsiedniej posesji t.j. od posesji powódki. Zakresy oraz kierunki pochylenia posadzonych drzew nie stanowią potencjalnego lub rzeczywistego stanu zagrożenia bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzi lub ich mienia zarówno dla substancji posesji powódki jak również dla substancji swoich posesji. Miejsca nasadzeń waloryzowanych drzew objętych opisem pozwalają na niekolidujące wykonywanie prac pielęgnacyjnych – urządzeniowych m.in podkrzesywanie, usuwanie posuszu koronowego, formowanie obrzeży koron, wykonywanie redukcji konarów szkieletowych czy wykonywanie wiązań elastycznych konarów zagrożonych rozłamem itp. bez naruszania granic posesji powódki. Posadzenie waloryzowanych drzew na posesjach pozwanych było i jest dopuszczalne. Obowiązujące przepisy prawne nie regulują zakresów odległości miejsc nasadzeń od linii granicznych żadnej posesji, zaś miejsca nasadzenia drzew winny zapewnić ich zarządcy lub właścicielowi tzw. „niekolidującą obsługę”. I. pośrednie negatywnie wyrażające się ograniczeniem nasłonecznienia ogródka warzywnego na posesji powódki przez przedmiotowe drzewa nie występują. Także w zakresie zagadnienia przenikania korzeni drzew z posesji przy ul. (...) w obszar posesji powódki. I. pośrednie tj. zacinienie jest wynikiem tzw. „zablokowanego” zacinienia dna fragmentu działki wykorzystywanej na planowane przez powódkę potrzeby upraw warzywnych przez bryłę budynku mieszkalnego na posesji przy ul. (...) % pow. zacinienia, dwa drzewa z posesji przy ul. (...) % immisji bezpośrednich, sześć okazów drzewek owocowych z posesji powódki – 80 % immisji bezpośrednich, oraz dwa okazy krzewów owocowych z posesji powódki – 80 % w immisji bezpośredniej. Powierzchnia rzutu koron dwóch drzew z posesji przy ul. (...) to immisja bezpośrednia – 10 %. Powierzchnia rzutu koron jednego drzewa z posesji przy ul. (...) to immisja bezpośrednia – 5 %. Powierzchnia rzutu koron drzew i krzewów(zacieniona przez drzewka i krzewy powódki rosnące na jej posesji) to immisja bezpośrednia – 80 %. Na podstawie rozpoznania głębokości wykopu pod cementowy cokolik betonowego, ażurowego ogrodzenia posesji powódki korzenie drzewa klon jesionolistny nie przenikają na obszar posesji powódki. Cokolik spełnia skutecznie rolę tzw. „ekranu korzeniowego”, blokując przenikanie korzeni tego drzewa w obszar posesji powódki. Żądanie wycięcia wszystkich drzew (objętych sporem) posadzonych na posesjach pozwanych nie znajduje żadnego uzasadnienia merytorycznego i formalno - prawnego w stosunkach miejscowych. Wycięcie trzech waloryzowanych drzew zmieni nieodwracalnie (zdegraduje znacząco) tzw. „walory krajobrazowe” posesji pozwanych, zmieni nieodwracalnie krajobraz kulturowy posesji pozwanych, zniszczy nieodwracalnie siedlisko zwierząt (a szczególnie miejsca lęgowe ptaków prawem chronionych). Zarówno klon jesionolistny jak i świerk pospolity nie są gatunkami lasotwórczymi.

Posesja powódki od strony posesji pozwanych – ul. (...) została ogrodzona betonowym ogrodzeniem, które stanowi „ekran korzeniowy” skutecznie blokujący tzw. „dwukierunkowe” przerastanie korzeni drzew lub roślin zielnych przez linię ogrodzenia. Od strony posesji przy ul. (...) jest odgrodzona jako jedna segmentowa drewniana nieco ażurowa konstrukcja pojedynczego ogrodzenia liniowego. Korzenie klonu jesionolistnego nie przerastają w obszar posesji powódki, odległość miejsca nasadzenia drzewa od granicy powoda wynosi 110 cm, zasięg rzutu korony w obszarze posesji powódki stanowi łącznie 4,8 m². Odległość nasadzenia orzecha włoskiego od granicy powódki wynosi 150 cm,

zasięg korony w obszarze posesji powódki wynosi 2,8 m². Świerk pospolity jest posadzony 110 cm od granicy posesji powódki, a zasięg rzutu jego korony w obszarze tej posesji wynosi 1,8 m². Zasięg rzutów koron drzew usytuowanych na posesji (...) w granicach posesji O. 86 stanowi immisję bezpośrednią ca 10%, natomiast drzewa znajdującego się na O. 84 względem posesji powódki stanowi immisję bezpośrednią ca 5-7 %. Posesja powódki w części stanowiącej ogród jest zacieniona w 80 % przez drzewa i krzewy znajdujące się na tej posesji.

Dowód:

- ***pisemna opinia biegłego A. K. z dnia 21.05.2018r. k. 187-214,***
- ***pisemna opinia biegłego A. K. z dnia 19.10.2018r. k. 258-263,***
- ***ustna opinia biegłego A. K. z dnia 19.10.2018r. k. 265- 271,***
- ***pisemna opinia biegłego A. K. z dnia 29.01.2019r. wraz ze sprawozdaniem z oględzin k. 303-330,***
- ***zdjęcia k. 73-74, k. 78-82, k. 99-100, k. 396i.***

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu w całości.

Jednym z roszczeń przysługujących właścicielowi w przypadku naruszenia jego prawa własności jest roszczenie negatoryjne określone w art. 222 § 2 k.c. Powódka będąca właścicielem nieruchomości położonej przy ul. (...) w S. w niniejszej sprawie posiadała legitymację czynną do wystąpienia z pozwem, w którym na podstawie powołanego przepisu domagała się ochrony.

Roszczenie przysługuje wówczas, gdy osoba narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, w konsekwencji właścicielowi przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Jest to ingerencja w sferę własności stanowiąca bezprawne jej naruszenie. Zgodnie z powyższym ochrona z art. 222 § 2 k.c. przysługuje, także w sytuacji gdy właściciel nieruchomości sąsiedniej dopuszcza się immisji przekraczającej granice przeciętnej miary, wyznaczone przez społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości i stosunki miejscowe. Zostało to uregulowane w art. 144 k.c. i zgodnie z wyrażonym w nim zakazem właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych. Uprawnienia wynikające z prawa własności dają na mocy art. 144 k.c. właścicielowi nieruchomości sąsiedniej prawo domagania się powstrzymania się przez sąsiada od działania zakłócającego korzystanie z nieruchomości na skutek zacienienia fragmentu posesji wywołany wzrostem drzew posadzonych na posesji sąsiedniej. W tym zakresie jednym z głównych przysługujących roszczeń będzie usunięcie przeszkody, znajdującej się na sąsiednim gruncie, a ograniczającej nasłonecznienie własnego gruntu.

Na powyższej podstawie prawnej zostało sformułowane żądanie powódki, która pozwem domagała się nakazania pozwanym M. C. (1) i T. C. (1) usunięcia przez wycięcie klonu oraz orzecha włoskiego rosnących na nieruchomości przy ul. (...) w S. oraz nakazania pozwanej H. K. (1) usunięcia przez wycięcie drzewa ozdobnego igłaka rosnącego na nieruchomości przy ul. (...). O. 84 w S. wskazując, iż obydwie nieruchomości sąsiadują z nieruchomością powódki położonej przy ul. (...). O. 86.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o przedłożony do akt sprawy materiał dowodowy, w szczególności dowodów z dokumentów, zeznań świadków oraz opinii biegłego sądowego z zakresu dendrologii, ochrony środowiska i ochrony zieleni zabytkowej.

Dokonując oceny prawnej zgłoszonych w sprawie żądań Sąd brał pod uwagę kryteria wymienione w art. 144 k.c. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż nie każde działanie lub zaniechanie spełni przesłanki powołanego przepisu,

tylko takie, które zakłócają korzystanie z nieruchomości sąsiednich „ponad przeciętną miarę”. Dla uproszczenia można przyjąć pojęcia nieruchomości wyjściowej, czyli tej, z której oddziaływanie pochodzi oraz nieruchomości sąsiedniej, albo nieruchomości objętej ingerencją, czyli tej, na którą oddziałuje nieruchomość wyjściowa. I. jest zawsze działaniem na własnym gruncie, którego skutki rozciągają się na grunt sąsiada. Interpretacja przepisu art. 144 k.c. wysławia podział na immisje bezpośrednie i pośrednie. Przyjmuje się, że immisja bezpośrednia może polegać na celowym lub pozbawionym woli czy świadomości naruszeniu kierowaniu określonych substancji na inną nieruchomość, natomiast immisja pośrednia oznacza oddziaływanie przy wykonywaniu własności nieruchomości wyjściowej nie wprost na nieruchomość sąsiednią, tylko poprzez rozprzestrzenienie skutków zachowań (działań lub zaniechań). Obydwie postacie ingerencji w prawo własności są niedopuszczalne i reakcją właściciela nieruchomości sąsiedniej jest roszczenie negatoryjne zawarte w art. 222 § 2 k.c. dopóki ingerencja nie posiada charakteru pozbawienia właściciela faktycznego władztwa nad nieruchomością. W praktyce orzeczniczej istnieje również podział na immisje materialne i niematerialne. Pierwsze polegają na przechodzeniu elementów materialnych, cząstek materii takich jak pyły, sadze, gazy, pary, szron, zapachy, ciecze lub zjawisk (sił), takich jak wstrząsy, hałas itp. wszystkie oddziaływania fizycznie widoczne i odczuwalne. I. niematerialne to w skrócie takie oddziaływania, które swoiście wpływają na sferę psychiki człowieka. Wobec powyższej interpretacji w niniejszej sprawie pozw skierowano przeciwko immisjom materialnym, które mogą one polegać na naturalnym rozrastaniu roślinności, co pozbawia właściciela nieruchomości sąsiedniej nie tylko światła, ale może również wiązać się z pyleniem (w tym emisją alergenów) i opadaniem liści (zob. wyr. SA w Gdańsku z 9.02.2016 r., I ACa 875/15).

Odnosząc się do kryterium niedopuszczalności immisji pośredniej wskazuje się, iż ma miejsce wówczas, gdy przekracza przeciętną miarę wynikająca ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych. Przeciętna miara podlega ocenie na podstawie dwóch kryteriów, tj. społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych stosowanych łącznie (zob. np. S. Rudnicki, Sąsiedztwo, s. 24; A. Zbiegień-Turzańska, w: Osajda, Komentarz, 2013, t. I, art. 144 KC, s. 944, Nt 12). Przeciętna miara nie jest sztywna, ale ulega ciągłym zmianom (por. R. Czarnecki, w: Resich, Komentarz, 1972, t. I, art. 144, s. 386). Oceny dokonuje się w chwili immisji (zob. J.S. Piątowski, w: System PrCyw, t. II, s. 126; W.J. Katner, Ochrona własności, s. 74). O społeczno-gospodarczym przeznaczeniu nieruchomości przesądza cel, któremu dana nieruchomość służy i możliwe związane z tym skutki działań podejmowanych na tym terenie. Chodzi o określenie, czy dana nieruchomość służy np. działalności gospodarczej (z określeniem jej przedmiotu), usługowej, przemysłowej, rolniczej, handlowej, oświatowej, kulturalnej, religijnej, szpitalnej lub mieszkalnej. Każdy rodzaj przeznaczenia nieruchomości charakteryzuje pewien zindywidualizowany sposób wykonywania na niej własności i funkcjonowania. Ostatnie kryterium skłania się ku stosunkom miejscowym, które są wyznaczane przez położenie nieruchomości. Mogą one występować w miejscowości, dzielnicy, a nawet na danej ulicy, chodzi tu o powiązanie danego zakłócenia z "konkretną rzeczywistością". Stosunki miejscowe określają sposób korzystania z nieruchomości zgodny z daną praktyką sąsiedzka. Dając pewne przyzwolenie na pewne działania w związku z powszechnie występującym i zaakceptowanym zachowaniem w tym zakresie przez społeczność egzystującą w określonym stosunku miejscowym.

Przenosząc powyższe uregulowania na grunt niniejszej sprawy należało ustalić, czy pozwani powinni posiadać wiedzę w zakresie dokonywania nasadzeń przy uwzględnieniu iż wskazane drzewa należą do gatunków silnie rosnących, sposób oddziaływania orzecha włoskiego, klonu jesionolistnego i świerku pospolitego nasadzonych na nieruchomościach wyjściowych, w szczególności w aspekcie nasłonecznienia ogrodu powódki (orzech, klon, świerk) oraz opadania na jej nieruchomość liści (orzech i klon) i przenikania korzeni (klon), czy tym samym powoduje to zakłócenie korzystania z nieruchomości powódki ponad przeciętną miarę jak również, czy żądanie powódki wycięcia wszystkich wyżej wymienionych drzew znajduje uzasadnienie w stosunkach miejscowych przy uwzględnieniu kryterium społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości, jako okoliczności o charakterze specjalnym, niezbędne było dopuszczenie dowodu opinii biegłego z zakresu dendrologii, ochrony środowiska i ochrony zieleni zabytkowej. W myśl art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron, co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. Zatem dowód tego rodzaju winien być przeprowadzony przez osobę wskazaną przez sąd w toku postępowania. Kwestii o charakterze specjalnym nie może natomiast rozstrzygnąć opinia prywatna sporządzona na zlecenie strony

poza postępowaniem sądowym. Pogląd taki wyrażany wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego znalazł swój wyraz między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 kwietnia 2002 r. (w sprawie I CKN 92/00, LEX nr 53932).

Wnioski sformułowane przez biegłego w przedstawionych opiniach w ocenie sądu były wyczerpujące i spójne. Opinie zostały wydane przez osobę dysponującą odpowiednią wiedzą specjalistyczną i doświadczeniem zawodowym. Co istotne biegły sporządzając opinię pisemną oparł się na całokształcie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ale i na danych pozyskanych podczas wizji lokalnej na gruncie w trakcie dwukrotnie przeprowadzonych oględzin. Opinie biegłego zostały sformułowane w sposób precyzyjny, a konkluzje w nich zawarte zostały logicznie uzasadnione i powiązane z przedstawionym w opiniach procesem rozumowania. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, sąd uznał opinie biegłego za w pełni przekonywujące. Nadto zauważyć należy, iż wszelkie zarzuty do opinii zostały wyjaśnione w toku postępowania, choć strona powodowa nie zgadzała się z wywodami biegłego, ostatecznie poddając je krytyce sąd na tym dowodzie oparł swoje rozstrzygnięcie. Widząc duży walor dowodowy zawarty w treści tych opinii, które co należy zaznaczyć z uwagi na stanowisko strony powodowej opierały się na dwukrotnym przeprowadzeniu oględzin.

W ślad za powyższymi opiniami Sąd uznał, iż orzech włoski i klon jesionolistny znajdujące się na terenie nieruchomości położonej przy ul. (...), oraz świerk pospolity posadzony na terenie nieruchomości położonej przy ul. (...). O. 84 oddziałują negatywnie na nieruchomość powódki położoną przy ul. (...). O. 86 w rozumieniu pojęcia immisji pośredniej – strefy cienia. W pierwszej kolejności ustalono, iż dokonujący nasadzeń na przedmiotowych posesjach posiadali stosowny zakres wiedzy co do rodzaju, gatunki i rozrostu w przyszłości sadzonego drzewa i zachowali tzw. podstawowe odległości nasadzeń drzew od granicy sąsiedniej posesji do posesji powódki. Przedmiot sporu nie został posadzony na linii granicznej, a zakresy oraz kierunki posadzonych drzew nie stanowią potencjalnego lub rzeczywistego stanu zagrożenia bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzi ich mienia zarówno dla substancji posesji powódki jak również swoich posesji. Podstawowe odległości nasadzeń od linii granicznej stanowią takie odległości, które pozwalają właścicielowi drzewa na dokonywanie podstawowych prac pielęgnacyjno-urządzeniowych w koronie i na pniu drzewa na posesji. W niniejszej sprawie sposób nasadzeń spełnia powyższe przesłanki, przy uwzględnieniu stanowiska biegłego sądowego, który wyraził, iż w niniejszej sprawie nie mają zastosowania przepisy dotyczące nasadzeń drzew w ogródkach działkowych, bowiem obowiązujące przepisy prawne, dotyczące problemów związanych z drzewostanami, szczególnie w miejscach zabudowanych nie regulują zakresów odległości miejsc nasadzeń od linii granicznych żadnej posesji. Biegły sądowy określił procentowy wymiar immisji bezpośredniej co do rzutu koron na nieruchomość powódki w zakresie 10% dla klonu i orzecha włoskiego i w zakresie 5 % dla świerka pospolitego, zaznaczając, iż część nieruchomości objęta niniejszym sporem, a więc ogród powódki w 80 % pozostaje zacieniony przez drzewa i krzewy rosnące na posesji powódki. Na uwagę zasługiwało, iż po przeprowadzonym rozpoznaniu głębokości wykupu pod cementowy cokolik betonowego, ażurowego ogrodzenia posesji powódki ustalono, że korzenie drzewa – klon jesionolistny nie przenikają w obszar posesji powódki. Jako nieuzasadnione jawi się całkowite wycięcie wszystkich drzew objętych pozwem z uwagi na niewielką odległość od nieruchomości powódki. W pierwszej kolejności należy zważyć, iż jak powołano wyżej biegły sądowy wskazał na brak regulacji zagadnienia lokalizacji miejsc nasadzeń roślin drzewiastych w granicach zabudowanych nieruchomości. Co istotne wycięcie trzech drzew objętych żądaniem miałoby negatywny wpływ na walory krajobrazowe i krajobraz kulturowy posesji pozwanych, w szczególności doprowadziłoby do zniszczenia nieodwracalnie siedliska zwierząt, będącego miejscem lęgowym ptaków objętych prawną ochroną.

Istotą przeprowadzonej przez biegłego sądowego opinii była dokumentacja fotograficzna wzbogacona o obrysy drzew, w szczególności co do rozrostu i zasięgu ich koron. Sąd w tym zakresie przyznał, iż wystąpienie immisji bezpośredniej ma miejsce w przypadku wszystkich drzew objętych powództwem. Fotografie zostały opisane w taki sposób, iż widoczna jest odległość nasadzenia poszczególnych drzew od linii granicznej nieruchomości powódki, sylwetka drzew, wysokość i wizualnie zasięg ich gałęzi.

Opinia biegłego sądowego była kwestionowana przez stronę powodową co do istoty gatunku klonu i świerku jako drzew lasotwórczych, regulacje linii nasadzeń w stosunku posesji sąsiednich oraz wątpliwości co do wskazywanego przez biegłego obszaru immisji bezpośredniej (5% i 10%).

Na podstawie uzupełniającej opinii biegłego sądowego sąd poczynił następujące wnioski klon jesionolistny odm. V. nie jest gatunkiem lasotwórczym i nigdy nie był zaliczany do takiego gatunku jak również świerk pospolity odm. C. w Polsce i Europie środkowej nie został zaliczony do gatunków lasotwórczych. Świerk pospolity jako forma wyjściowa, bezodmianowa zaliczany jest do grupy drzew lasotwórczych lecz jego odmiany należą do grupy podstawowych drzew terenów zieleni miejskiej. Na potrzeby ustalenia rzeczywistego stopnia pokrycia obszaru ogródka przydomowego na posesji przy ul. (...) ustalono lokalizację geodezyjną miejsc nasadzeń drzewek owocowych rosnących po południowej stronie budynku mieszkalnego na tej posesji, po pomiarach ustalono, jednoznacznie, że zasięg rzutów koron 6 drzew i 2 krzewów owocowych posadzonych na posesji powódki obejmuje tylko granice tej posesji, pokrycie dna gruntu obszaru zajętego pod uprawy warzywne przez te nasadzenia jako immisja bezpośrednia wynosi 80 %. Po przeprowadzonej analizie zasięgów rzutów koron drzew i krzewów w obszarze posesji powódki oraz przebiegu kierunków nasłonecznienia wynika, iż podstawowym powodem powstawania strefy cienia na posesji przy ul. (...) niezależnie od czasu i kierunku nasłonecznienia są drzewka oraz krzewy owocowe rosnące na tej posesji. W ustnej opinii uzupełniającej biegły sądowy wyjaśnił, że nie istnieje kolizja korzeni drzewa klonu w stosunku do warzyw na działce powódki i do ustalenia tej okoliczności nie jest potrzebne dokonywanie wykopów, bowiem system korzeniowy drzew podzielony jest funkcjonalnie na strefy: od góry strefa powierzchniowa gdzie korzenie są najważniejsze, z uwagi na pobieranie wody, korzenie głębokie pełniące funkcje statyczne – zabezpieczające drzewo przed wywrotem i ostatnie korzenie magazynujące. Biegły zaznaczył, iż w rzeczywistości w granicach posesji powódki znajdują się korzenie drzewa gatunku klon jesionolistny, ich grubość ma około 8-10 cm i znajdują się w położeniu około 1,5 m od miejsca posadzenia drzewa. Natomiast korzenie powierzchniowe nie przechodzą w obszar ogródka powódki, bowiem blokuje je betonowe ogrodzenie, a jak podkreślono jedynie te korzenie mają wpływ na rozwój gospodarki warzywnej.

Strona powodowa w dalszej kolejności podnosiła, iż biegły stwierdził, że jesion nie jest zaliczany do drzew lasotwórczych, a w tabeli (k. 260) widnieje zapis, że „klon jesionolistny w drzewostanach gospodarczych traktowany jako gatunek niepożądany <inwazyjny>, jest usuwany z obszarów objętych ochroną prawną <>parki krajobrazowe>”, podobnie w przypadku świerka pospolitego strona powodowa powołała zapis zgodnie z którym świerk pospolity należy do podstawowych drzew osłonowo – granicznych na terenach zieleni miejskiej (parki), z czego wynika iż obydwa gatunki drzew są pospolite w parkach, cmentarzach i ogródkach, a nieruchomość, na której znajdują się budynki mieszkalne pozwanych i powódki są wykorzystywane w celach mieszkalnych i nie mają charakteru leśnego, nie są parkiem ani cmentarzem. Strona powodowa wskazała również, iż w ocenie biegłego sądowego betonowy cokół pomiędzy posesjami przy ul. (...) stanowi „ekran korzeniowy” skutecznie blokujący dwukierunkowe przerastanie korzeni drzew przez linię ogrodzeniową, przy wskazaniu, iż wysokość cokołu „zagłębiona jest na 60 cm w ziemi”. Strona powodowa zarzuciła, iż biegły w toku oględzin z dnia 2 maja 2018 r. nie dokonywał żadnych pomiarów głębokości fundamentu ogrodzeniowego między posesjami wobec czego wypowiedź biegłego co do głębokości jest świadomym wprowadzeniem sądu w błąd, ponadto biegły nie podał sposobu pomiarów co świadczy o braku jego wykonania. Strona powodowa wskazuje, iż świadek A. P. (1) dokonała pomiaru głębokości usytuowania betonowego ogrodzenia stwierdzając, że sięga on 30-31 cm od powierzchni ziemi, a ponadto w odległości ca 1 m od granicy działek stwierdzono przechodzące 2 korzenie klonu. Strona powodowa kwestionowała odniesienie stwierdzenia przez biegłego, iż na działce powódki znajdują się korzenie klonu do stanowiska w zakresie nieprzepuszczalności korzeni przez betonowe ogrodzenie. W dalszej kolejności strona powodowa zarzuciła biegłemu sądowemu iż, nie odniósł się do bezspornego faktu, że posesja powódki jest zaśmiecana liśćmi klonu i orzecha, zbędnie podnosi, sposób zagospodarowania innych posesji, nie wyjaśnia terminu zachowania przez pozwanych podstawowych odległości nasadzeń drzew od granicy od posesji powódki, kwestionowała opinię w zakresie uznania wycięcia drzew za nieuzasadnione z uwagi na gniazda ptaków, nieodwracalne zmiany waloru krajobrazowego, krajobrazu kulturowego oraz braku wyjaśnienia co te walory oznaczają. Nadto strona powodowa wskazała, iż dokonywanie przez pozwanych nasadzeń lasotwórczych na nieruchomości, która nie stanowi gruntów leśnych jest niezgodne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa własności pozwanych, na skutek działań pozwanych powódka doznała ograniczeń swojego prawa własności zarówno na spadające części drze liście orzecha i klonu, nasiona klonu, pylenie klonu) na jej działkę jak i przechodzące gałęzie i korzenie uniemożliwiające prawidłowy wzrost roślin, wobec czego powódka w tym zakresie kwestionuje ustalenia biegłego, że 80% powierzchni fragmentu działki przeznaczonej

na uprawy warzywne zacieniają drzewa i owoce rosnące na działce powódki, argumentując że biegły nie wskazał sposobu wyliczenia obszaru objętego immisją bezpośrednią ograniczając się wyłącznie do podania cyfr 80 10, 5-7 %. W ogólnym podsumowaniu strona powodowa podniosła, iż opinia biegłego sądowego jest bezużyteczna, pozbawiona elementarnego obiektywizmu oraz nie stanowi dokumentu pomocniczego dla Sądu w merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy.

Ostatnia opinia biegłego sądowego z zakresu dendrologii, ochrony środowiska, architektury, ochrony zieleni zabytkowej i krajobrazu została sporządzona w oparciu o oględziny nieruchomości powódki i pozwanych przeprowadzone w dniu 14.01.2019 r. i 29.01.2019 r. Na podstawie oględzin w dniu 14.01.2019 r. stwierdzono, że drzewa znajdujące się na w/w nieruchomościach nie są drzewami granicznymi, nie podlegają szczególnej ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody, nie podlegają szczególnej ochronie prawnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego, nie stanowią tzw. „zieleni przydrożnej” w rozumieniu ustawy o drogach publicznych, nie stanowią zieleni zabytkowej na obszarze cmentarza, parku, ogrodu lub innej formy zaprojektowanej zieleni w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, nie stanowią znaków. Biegły wskazał, że w związku z powyższym gospodarka przedmiotowymi drzewami na potrzeby usunięcia zakresu ich kolizyjności w zakresie roszczenia powódki podlega regulacji art. 150 k.c. w związku z art. 87a ust. 1, ust. 2 pkt 1-3, ust 3 ustawy o ochronie przyrody.

Biegły przedstawił wyczerpująco sposób ustalenia powierzchni rzutów koron drze i krzewów w związku z ustaleniem możliwości prawidłowego, niezakłóconego procesu asymilacji roślin oraz możliwości zapewnienia optymalnych warunków niezbędnej insolacji rosnących w tzw. rzucie koron drze lub krzewów na posesjach objętych niniejszą sprawą. W podsumowaniu tych czynności wskazał, że uzyskane wyniki pozyskane w komisyjnych pomiarach są zbliżone do wyliczeń zawartych na stronie 11 opinii z dnia 21 maja 2018 r., które wskutek upływu 7 miesięcy mogły różnić się z uwagi naturalny wzrost roślin, uginające się ulistnione (cięższe) gałęzie drzew i krzewów w okresie letnim. Biegły wskazał, że na posesji O. 86 obszar zasięgu poziomego rzutu koron jako immisja bezpośrednia oraz pozostały obszar nieużytkowany przez Powódkę stanowi 74,4 % powierzchni obszaru traktowanego jako „ogród warzywny”. W tym zakresie biegły odparł zarzuty strony powodowej, z uwagi na korelację opinii z dnia 14.01.2019 r. ze sporządzoną w dniu 21 maja 2018 r. będącą wyrazem wiarygodności pierwotnych pomiarów. Biegły odniósł się do zarzutu strony powodowej w zakresie wskazania, przez nią, że biegły stwierdził jakoby jesion nie był zaliczany do drzew lasotwórczych a w tabeli (k. 260) „klon jesionolistny” jest określony jako gatunek niepożądany, wskazując iż terminologii nazw gatunków drzew nie stosuje się zamiennie. W czasie komisyjnych oględzin posesji (...) oraz O. 86 dokonano pomiarów głębokości fundamentu betonowego ogrodzenia, w rezultacie ustalono następująco, iż wynik pomiaru głębokości fundamentu wykonany metodą wykopów wyniósł 62 cm, a metodą szpilowania w dniu 9 maja 2018 r. 60 cm zgodnie z czym niezasadny jest zarzut strony powodowej odnośnie świadomego wprowadzania sądu w błąd przez biegłego. W zakresie przenikania korzeni drzewa z posesji (...) na posesję O. 86 przez „ekran korzeniowy” oraz konarów korony drzew ponad betonowym ogrodzeniem posesji ustalono, iż nie odnaleziono w ziemi kolizyjnych korzeni, na które powoływał się pełnomocnik powódki w piśmie z dnia 10 listopada 2018 r. W dniu 29 stycznia 2019 r. biegły sądowy dokonał ponownych oględzin nieruchomości powódki, na której zlokalizował dwa korzenie klonu jesionolistnego objętego roszczeniami co zostało przedstawione w dokumentacji fotograficznej załączonej do opinii. Biegły sądowy stwierdził, iż korzenie magazynujące przedstawione na zdjęciach nie pozostają w kolizji w relacji: korzeń przypowierzchniowy drzewa pozwanych – warzywo na działce powódki.

Analiza obszernego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności opinii przygotowanych przez biegłego sądowego pozwoliła na ocenę stopnia uciążliwości oddziaływania nieruchomości pozwanych na nieruchomość powódki. Niniejszej oceny dokonuje się między innymi przez pryzmat społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości oraz stosunków miejscowych. Z przedstawionego stanu wynika, iż na terenach znajdujących się w obrębie omawianych nieruchomości powszechne jest zasadzanie roślinności oraz drzew, bowiem jako teren o funkcji mieszkalnej i rekreacyjnej charakteryzuje się gęstym zadrzewieniem. Sąd przyjął zgodnie

ze stanowiskiem biegłego sądowego, iż faktycznie doszło do wystąpienia immisji bezpośredniej z nieruchomości pozwanych poprzez przedostawanie się gałęzi drzew zasadzonych na nieruchomości przy ul. (...) w granice nieruchomości przy ul. (...), co zostało uwidocznione na fotografiach przedłożonych przez biegłego do akt sprawy, jednak nie ulega wątpliwości iż zakres widocznych immisji nie uzasadnia całkowitego wycięcia spornych drzew. Sąd stoi na stanowisku, iż wycięcie drzew byłoby środkiem niewspółmiernym do rodzaju i zakresu naruszenia, przy czym szczególnie istotna jest wartość krajobrazowa tych obiektów przyrody oraz możliwe zniszczenie siedlisk zwierząt w tym chronionych prawem. Ostatnia opinia biegłego sądowego nie została zakwestionowana, wobec czego Sąd stanął na stanowisku, iż strony po wyjaśnieniu wszelki spornych kwestii pozostają z nią zgodne. W konsekwencji należy zauważyć, iż roszczenie powódki obejmowało jedynie wycięcie orzecha włoskiego i klonu jesionolistnego położonych na nieruchomości (...) oraz wycięcie świerka pospolitego znajdującego się w granicach nieruchomości O. 84. Strona powodowa, znała stanowisko biegłego sądowego, który wyraźnie wskazał, iż wycięcie tych drzew nie znajduje żadnego uzasadnienia. Sąd uznając te twierdzenia jako wyczerpujące, spójne a nadto sporządzone przez osobę posiadającą specjalistyczną wiedzę z zakresu dendrologii, ochrony środowiska i ochrony zieleni zabytkowej przyjął jako swoje, wobec czego dał im w pełni wiarę. Strona powodowa w toku postępowania składała liczne zarzuty do opinii, jednak w trakcie ostatniej rozprawy przedstawione zostało jedynie stanowisko strony powodowej, bez zakwestionowania ostatniej opinii sporządzonej w związku z oględzinami przeprowadzonymi w dniach 14 stycznia 2019 r. i 29 stycznia 2019 r. Wówczas strona powodowa winna bądź przedstawić sprecyzowane zarzuty, bądź miała możliwość dokonania modyfikacji powództwa posiadając wiedzę w zakresie niezasadności wycinki drzew, co do ich przycięcia ze wskazaniem sposobu i zakresu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie i judykaturze mimo, że zastosowanie prawa materialnego następuje przez sądy (...) z urzędu, to jednak bez sformułowania roszczenia procesowego niemożliwe jest wyjście ponad to czego domaga się strona, nawet jeżeli z interpretacji prawa materialnego można wywieść dla strony skutek korzystniejszy (Sąd Apelacyjny w Łodzi orzeczenie z dnia 11.01.2019 r. I ACa 189/18). Należy mieć bowiem na uwadze, iż sąd nie posiada kompetencji, które pozwoliłyby na przejęcie za stronę inicjatywy procesowej. Należy zauważyć, iż strony pozwane nie przejawiają wrogości w stosunku do powódki co w toku postępowania było widoczne w szczególności w trakcie zeznań jednej z pozwanych. Ponadto ze stanowiska pozwanej M. C. (1) wynika, iż pozwani(ona i jej mąż) z uwagi na toczące się przeciwko nim postępowanie, którego przedmiotem jest między innymi klon posadzony na ich posesji, nie dokonywali czynności pielęgnacyjnych – przycięć drzewa od ponad dwóch lat, co niewątpliwie przyczyniło się także do jego rozrostu w kierunku nieruchomości powódki. Po stronie pozwanej widoczna jest chęć zakończenia sporu, mając na uwadze stosunki sąsiedzkie należałoby podjąć próbę pozasądowego rozwiązania sporu.

Na koniec odnosząc się do stanowiska strony powodowej w zakresie zastosowania dla oceny niniejszego stanu faktycznego regulacji zawartych w Regulaminie Rodziny (...) stwierdzić należy, iż nie ma żadnych podstaw do uzasadnienia takiego stanowiska. Sąd orzekający w niniejszej sprawie w swoim rozstrzygnięciu oparł się na obowiązujących przepisach kodeksu cywilnego i dowodach zgromadzonych w niniejszej sprawie m.in. opinii biegłego sądowego. Odniesienie się do tej regulacji „posiłkowo” przez sąd orzekający(w innej sprawie, wskazanej przez stronę powodową) jest pozostawione indywidualnej ocenie konkretnego sądu i nie powoduje związania takim rozstrzygnięciem innego sądu. Sięganie do takich regulacji biorąc pod uwagę, iż spór dotyczy stosunków sąsiedzkich nie na terenie ROD byłby w ocenie sądu za daleko idącym w kontekście regulacji ustawowych t.j. przepisów kodeksu cywilnego. Regulacja ta odnosi się do prawa miejscowego, a z pisma Urzędu Miasta w S. (...) z dnia 14 września 2015r. wynika, iż taka regulacja w zakresie odległości nasadzeń drzew od granicy działki nie obowiązuje. Odwołując się jednocześnie do przepisów Kodeksu cywilnego.

Na podstawie powyższych rozważań sąd w punkcie I wyroku orzekł o oddaleniu powództwa w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt III wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c., Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).§ 2. - Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego

wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego. W niniejszej sprawie pozwaną H. K. (1) reprezentował pełnomocnik, nie będący profesjonalnym pełnomocnikiem w osobie I. K., który złożył wniosek o zwrot kosztów dojazdu na rozprawę i oględziny w łącznej kwocie 655 zł. Na dowód poniesienia tych kosztów przedłożył bilety internetowe na trasie W. Centralna – S. i powrotne. Z uwagi na powyższą regulację i treść § 2 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie ((Dz.U. poz.1800) sąd mógł przyznać jedynie kwotę 120 zł.

W punkcie II działając na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. 2010r. Nr 90, poz.594 ze zmianami) Sąd nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 1.411,06 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. W myśl powołanego przepisu kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Koszty opinii sporządzonych w niniejszej sprawie zamknęły się kwotą 3.103,05 zł. Natomiast zaliczka z tego tytułu została uiszczona przez powódkę w kwocie 1.691,99 zł. W pozostałej części wypłata wynagrodzenia nastąpiła z sum budżetowych

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 854/16

ZARZĄDZENIE

Dnia 23 września 2019r.

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia pozwanemu T. C. z pouczeniem o apelacji (nr 13, kopia do akt)
3. ustalić czy wpłynęły opłaty w kwotach po 100 zł od pełn. powódki oraz pełn. pozwanej H. K. w terminie 3 dni, i o ile tak doręczyć odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia pełn. pozwanej z pouczeniem o apelacji (nr 13, kopia do akt) oraz pełn. powódki w innym przypadku akta przedłożyć celem wezwania.
4. a/a.

SSR Anita Wolska